

מי משקר - זכרון או שרון? תמיהה נוספת. מסוג דומה, מתעוררת באשר לשיחת הטלפון המיסתורית שניהלו - או לא ניהלו - הרמטכ"ל וראש-הממשלה חולים ענה.

זכרון: "הרמטכ"ל אמר לי במפורש שהוא דיבר עם ראש-הממשלה. והוא ביקש לדעת מה קרה בבית חולים ענה (זכרון מבטא: ענה). זה היה ב-10 וחצי בבוקר."

ושוב. רק שאלה אחת:

מי אומר אמת, זכרון ואיתן - או בגין?

הפלאוגות

ביקשו דחיה

אך מעבר לתמיהות אלה, הנוגעות לאמינותם של העדים, העלתה עדותו של זכרון על פני השטח את אחת משאריות המסתם הנוגעות לחקירה כולה.

היה זה מנחם בגין שהעיד כי ביקש לדעת מה מתרחש במחנות הפליטים רק אחרי ששמע כי "סני קום ישראליים" עומדים סביבם, והוא ראה בכך "כוונה זידונית"

פקיד קנת דיווח לחזרזר המצב

לערב את ישראל בנעשה. שוב ושוב העידו הפוליטיקאים והקצינים כי הפלאוגות לא היו "כפופים" לצה"ל. לא רק פענו "בתיאום" עימו, כאשר הכוונה ברורה: להפחית ככל האפשר ממידת אחריותה של ממשלת ישראל למקשה הטבח.

בחקירתו של ראש-לישכת-הרמטכ"ל נניסו השופטים כהן וברק האלוף אפרת לברר נקודה זאת. הם עשו זאת בכמה הזדמנויות.

אפרת: "האם משימת צה"ל כפי שניתנה, כללה משהו על מניעת מעשים גוראים, או לשון אחרת, למנוע מנוצרים לפגוע במוסלמים?"

זכרון: "לא זוכר אם אמר את זה כשהינחה. הרמטכ"ל הורה לאכזב האגף לכיוון מחנות-הפליטים. הכניסה לשם רק בשלב בית... פעולה במחנות-הפליטים לא בשלב זה. קודם צריך לשכנע הפלאוגות לערוך גיוס כללי. ולסייע להם בכל מה שניתן. משימת הפלאוגות תהיה מחנות הפליטים. וזה על בסיס הנחייה משרי הביטחון ב-8 בערב."

ואחר כך, בתשובה לשאלת אפרת על הפגישה של הרמטכ"ל במטה הפלאוגות: זכרון: "הם קיבלו ברצון את תוכנית"

צה"ל לגבי זה שישתפו פעולה. הם ביקשו רק דחיה של 24 שעות."

אפרת: "מה היה תפקידם?"

זכרון: "לגבי תפקידם, המשימה שלהם הייתה מחנות-הפליטים. הם ביקשו 24 שעות דחיה למימוש התוכנית ולהתארגנות. דובר על קצין-קישור שאנחנו נעביר למטה הפלאוגות."

אפרת: "אתם, צה"ל?"

זכרון: "לא מהצבא. מהמוסד."

מאוחר יותר נחקר רל"ש הרמטכ"ל על הפגישה שנערכה ביום שישי בשעות אחר-הצהריים במטה הפלאוגות, אחרי שאלוהי הפיקוד הורה להם להפסיק את הלחימה.

ברק: "היית בתחילה הישיבה?"

זכרון: "כן. הם (הפלאוגות) דיברו על זה שהלחימה הסתיימה. הם סיימו את הלחימה במחנות-הפליטים. הם דיווחו על שני הרוגים, ועל פצועים. הם טענו שיש לחץ של האמריקאים לצאת מהמחנות. אבל הם רצו להישאר, הרמטכ"ל אישר להם להישאר בשטח עד שבת ב-5 בבוקר."

ברק: "מה פירוש הרמטכ"ל אישר להם להישאר, לאיזה צורך?"

זכרון: "אני זוכר שאישרו להם עד 5, וזה לא למטרות לחימה. אחרי לחימה יש שלב של סריקה, טיהור וניקוי."

השופטים הראו בשלב זה לזכרון סיכום של מה שנאמר באותה ישיבה. זכרון אישר את הכתוב בו, אך טען שהסתר החלק שבו מדובר על "הפסקת לחימה" ומעבר לשלב שאחרי הלחימה.

ברק: "האם דובר על אפשרות של תגיבורת, החלפת אנשים, הספקת תחמושת?"

הם קיבלו טרקטור, עדיפי בקשתם.

ביום שישי כבוקר הורה להם אלוף הפיקוד "לעצור" והם חדלו "מלחימה."

ביום שישי אחרי-הצהריים ביקר שו הפלאוגות מהרמטכ"ל "אי-שור" להמשיך.

האישור הזה ניתן להם, וככל הנראה מדויקת של המשך פעור קוד וסיהור"י. "לחימה" אלא "ני" קוד וסיהור"י.

עדיפי הוראת הרמטכ"ל היה על הפלאוגות לצאת מהמחנות בשבת, בשעה 5 בבוקר.

עדיפי הוראת צה"ל לא הוכנסו תגיבורת של הפלאוגות למחנות הפליטים.

ההצטרפות של העדויות מעלה שורת שאלות:

האם יש איזושהי משמעות ממשית - ולא סמאנטית גרידא - לאמירה החוזרת ונשנית שהפלאוגות לא היו תחת פיקוד של צה"ל, אלא רק "מתואמות" איתו?

האם ביצעו הפלאוגות בדרך-כלל את משימתן, כפי שניתנה להם, אך רק "חרגו" ממנה, או "הגוימו", כלשונו של אלוף הפיקוד?

למי בדיוק היו הפלאוגות כפופות, אם לא לצה"ל? ישירות לשר-הביטחון או לאדם שפעל מטעמו? למוסד? לממ"י של הצבאי? לשב"כ?

נני היה זה שהחליט כי הפלאוגות יוכלו להישאר במחנות עד לשבת ב-5 בבוקר? האם היה זה הרמטכ"ל,

כשהקצינים מעידים שהפלאוגות לא היו

"כפופות" לצה"ל אלא רק "מתואמות"

איתו, למה הם בדיוק מתכוונים?

או שהוא מילא אחר פקודה של מישהו אחר, כשנתן לפלאוגות את ההיתר ה"מבוקש"?

מסר מהאמריקאים

פני עדותו של זכרון, נשמעה עדותו של איש משרד-החוק, אריאל קנת. לדבריו, ביום שישי אחרי-הצהריים פנו האמריקאים אל נציג משרד-החוק בבני-רות ותבעו שיטענו לממונים עליו בירושלים את מה שנודע להם על המתרחש במחנות. הנציג עשה זאת, וקנת קיבל את ההודעה. הוא העביר אותה אל הממונה עליו, מנכ"ל משרד-החוק, ועליפי הוראתו של האחרון, אל הדר המצב במישר-רידה-ביטחון בתל-אביב.

השאלות הנשאלות כאן הן אלה:

האם הועברו הידיעות של האמריקאים לידיעת שר-החוק עצמו?

האם הן הועברו לידיעת שר-הביטחון?

האם הן הועברו לידיעת הרמטכ"ל?

אם לא - מדוע?

אם כן - מה עשה כל אחד ואחד מהם, לגבי הידיעות?

ביום ליום, משכנע לשכנע, נחשף טפס נוסף של האמת על מה שהמתרחש בצבא והבשאתי-א. פה ושם נותרות תמיהות וסתירות בין דבריהם של עדים שונים, שכל אחד מהם מנסה להציג את עורו. ועדת החקירה, שנראת כי היא עושה עבודה רבה ומאומצת, אולי תוכל להשיב על חלק ממאות ה"שאלות שהועלו כאן, ותקבע גורל אנשים ומערכות.

דבר אחד נוסף הולך ומתבהר: כמעט לך העדים שיקרו לוועדה - מי כמעט מי בהרבה ומי בהרבה מאד.

זכרון: "דובר על סיוע לוגיסטי. תררי-סות, אמצעי חבישה. רופא של העוצבה טיפל בפצועים שלהם."

כהן: "דובר על טרקטורים? הם אמרו שהם צריכים טרקטורים, ולאילו מטרה?"

זכרון: "לא זוכר לאילו מטרה אמרו. הרמטכ"ל אישר להם טרקטור. בזמן הישיר בה הוא אישר טרקטורים, אך כשיצאנו הינחה לתת אחד בלבד."

העדויות האלה של ראש לישכת הרמטכ"ל, בצירוף עדויות שכבר נשמעו, מעלות את התמונה הבאה לגבי הקשרים בין הכוחות הישראליים והפלאוגות:

במסגרת התוכנית המיבצעיות של כיבוש מערב ביירות הוקצתה משימה מסויימת, או "תפקיד מיו" חד" לפלאוגות.

את תפקידם זה היה עליהם לבצע בשלב מסויים, הוא "שלב בית" לפי גירסתו של זכרון.

בדי לבצע את התפקיד, שוכנעו הפלאוגות לבצע "גיוס כללי".

הם נכנסו למחנות-הפליטים כי נתיב שהוכן להם והוגדר להם על ידי צה"ל.

קצין של המוסד הישראלי נשלח למטה הפלאוגות.

קצין של הפלאוגות היה בעת ביצוע "תפקיד המיוחד" בחפ"ק (חוליות פיקוד קדמת) של צה"ל. בעת פעולתם קיבלו הפלאוגות סיוע בתאורה, עיזוי ארטיסטרית ועיזוי מטוסים, מצה"ל.

פלאוגות ניתנו "גבולות גזרה" כדומה, איזורים מסויימים שבהם אפשר לירות רק לכיוון מסויים.

הפלאוגות קיבלו סיפוד רפואי מצה"ל בעת פעולתם.

הוויכוחים שהיו לי עם בגין. כל השנים אנחנו חברים טובים.

עיתונאית מסויימת הגדירה אותך כחסידי שוטה של ראשי הממשלה.

כן, הרה בושט. אני רוצה להגיד לך, שאין עוד אחד בתנועת החרות שיש לו עבר של חילוקי-דעות עם בגין כמו שיש לי. אני ליטאי, ואת יודעת את ההבדל בין המתנגדים לחסידיים.

אני בושמתי ליטאי, אצל ליטאי אין רבי, ולכן הוא לא חסיד. איני חסיד. היא לא עשתה שיעורי-בית, העיתונאית הזאת, אני יכול להגיד לך, מעולם כסגור-ש

אני רק בן-אדם,

כמו כולם

יש לי

חסרונות ומעלות

לא אמרתי לבגין מה שהוא רצה לשמוע, אלא רק מה שרציתי להשמיע. היו בינינו תמיד ויכוחים גדולים.

על מה התווכחתם?

לא על משהו סופי או על דרך. הייתי יותר קיצוני ממנו, אבל לזכותו הוא מכיר אותי, ויודע אותי. הוא מקבל בהבנה את זה שאני מתווכח. בכל אופן, הוא אף פעם לא כועס או מקבל אותי כמו אחד שמדנדנד לו. ואתה כועס?

אני רק בן-אדם. גם שלאחרונה מתארים אותי כפרצוף צוחק, לא תמיד כשאני מחייך החיוך הוא מלל הלב. אני רק בן-אדם, כמו כל בן-אדם יש לי חסרונות ומעלות.

אנכ חסרונות. בדיעבד, אינך סבור ששנית כאשר הסתייגת מן תיקון בחוק האזרחות וזכנ הכריזו את הדרוזים לקבל תעודות? ויהיו ישראליות?

לי יש השקפה. אני בעד החלת החוק הישראלי על יהודה, שומרון, עזה והגולן. כשאני פעלתי למען תעודות-היהודי לתור שבי רמת-הגולן, זה רק היה חלק מהעבור דה. אני הרי בעד זה שיחלקו תעודות-יהודי גם ליחר.

הפעודה של החלת החוק ה"ישראלי בגולן ושד חלוקת תעודות-יהודי נכשלה.

מי אמר שזה נכשל?

היתה התקוממות, היתה שכיחה. הדרוזים סירבו לקבל תעודות-יהודי ישראליות.

אבל החוק הוחל, וכשאני אומר ארץ-ישראלית, אני לא יודע שנתקל ב"קשיים" אני יודע. בהתאם לאמונתי, כדאי לנו להיאבק כדי להשיג את המטרה. כל אורך הדרך של הציונות רצופה בקשיים. אנכ גם זה היה מאוחר מדי. היינו צריכים לעשות זאת תיכף אחרי ששתי-הימים, וכמה שיותר נחרה היה יותר מאוחר.

אתה אדם סימפאטי, טובי

לב. יש לך נפש רחבה ואתה ארי-הב אדם. אך יש לי הרשמים שה"אדם שאתה אוהב הוא אך ורק יהודי - כל האחרים אינם נחשבים בעיניך.

זה לא נכון! אצלי יש קדושת-האדם. את יודעת כיצד דואב ליבי על אותו יהודי הישן בתחנה-המרכזית במינהרה? את יודעת שאין לאנשים בתל-אביב איפה לאכול מרק חם. את יודעת מהו המצב בבתי-הסוהר?

מאשימים אותי שאני רוצה להפוך את בתי-הסוהר לפנסיון. אבל האסיר גם הוא בן-אדם, וזה לא עניין פוליטי. זה עניין של הבנה לנפש האדם. הפילוסופיה שלי בחיים אומרת, שכל אדם הנמצא למעלה לא יודע לאן יתגלגל. היום הוא עשיר, מחר הוא עני. היום הוא חבר-כנסת עם הרבה תהילה, מחר הוא בבית-אבות. סניג לי מיסכן, ואתה חושב לך זהו האדם שי הטיל מורא!

זו הפילוסופיה שלי בחיים.